

DE BELGISCHE BEDRIJVEN ZIJN KLAAR VOOR DE EURO

Het leek ons geen slecht idee om net vóór de invoering van de euro eens de balans op te maken met Jan Smets, Commissaris-Generaal voor de euro en Directeur van de Nationale Bank van België (NBB).

IAB : *Het staat nu vast dat de euro er komt. Denkt u dat de Belgische bedrijven zich goed hebben voorbereid op deze belangrijke gebeurtenis?*

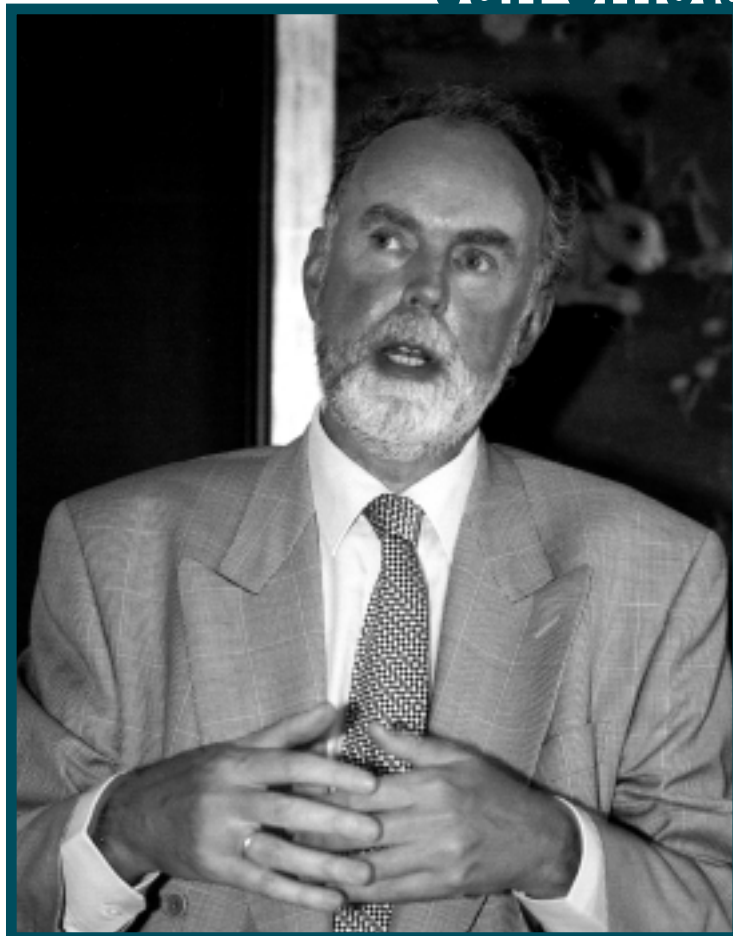
Jan Smets : Sinds mei 2001 voert de Nationale Bank van België bij de bedrijven maandelijks een enquête uit om te evalueren in welke mate ze zijn voorbereid op de overgang naar de euro. In totaal hebben 3082 ondernemingen uit alle sectoren, op die van dienstverlening aan huishoudens en financiële diensten en verzekeringen na, de vijfde vragenlijst beantwoord, die hen eind september was verstuurd. 2.208 van die ondernemingen hadden ook aan de vorige enquête deelgenomen. Uit de nieuwe resultaten kunnen volgende belangrijke conclusies getrokken worden: in de maand september werd er duidelijk vooruitgang geboekt in alle sectoren. Uit een vergelijking met de resultaten van de vorige enquêtes blijkt dat die vooruitgang in ruime mate het gevolg is van de uitvoering van de vooropgestelde kalender. Eind september was in 53% van de ondervraagde ondernemingen de omschakeling naar de euro achter de rug, wat neerkomt op een toename van 3% in vergelijking met de vorige maand. 44% van de bedrijven bevindt zich in de fase van uitvoering. Maar 3% verklaart nog niks ondernomen te hebben.

De handelssector heeft qua voorbereiding op de euro een groot deel van zijn achterstand ten opzichte van de industrie en de diensten ingehaald. De bouwsector hinkt nog altijd achterop, maar ook daar is opnieuw een aanzienlijke vooruitgang geconstateerd. De voorbereidingen vorderen min of meer op gelijkmatige wijze in alle bedrijven, klein of groot, maar in de kleinste en de eenmansvennootschappen is over het algemeen nog veel werk aan de winkel. Meer dan de helft van de kleine ondernemingen of eenpersoonsvennootschappen blijven de omschakeling van hun interne administratie (facturatie, boekhouding, BTW-aangiften, ...) tot de laatste dag uitstellen. Dat percentage ligt nog hoger voor de omschakeling van de loonadministratie (70%).

IAB : *Welk gevaar lopen bedrijven die zich niet op tijd hebben voorbereid op de overgang naar de euro?*

Jan Smets : Dat ligt voor de hand: die bedrijven zullen geen enkele veiligheidsmarge hebben om bij problemen de zaken nog recht te zetten. Het is goed die bedrijven eraan te herinneren dat vanaf 1 januari 2002 de zaken in euro gebeuren. Men kan natuurlijk altijd een beroep doen op een consultant, bijvoorbeeld, maar de informatica-consultants zullen zelf overbelast zijn en zullen dus niet onmiddellijk te hulp kunnen schieten.

Jan Smets

IAB : Als we sommige kranten mogen geloven, heeft de actie "spaarpot" niet tot de verhoopte resultaten geleid?

Jan Smets : Dat is schijnbaar waar. De NBB ontving ongeveer 40 miljoen munten, geen groot succes dus, maar ik moet daaraan toevoegen dat er waarschijnlijk voor 130 miljoen munten via elders zijn teruggekomen. Bovendien moeten al die cijfers genuanceerd worden. Zo zou er bijvoorbeeld een periode van drie weken verlopen tussen het ogenblik waarop iemand zijn munten bij de bank indient en het ogenblik waarop die bank de munten in kwestie aan de NBB bezorgt. Op het ogenblik van dit interview moeten we toegeven dat we nog geen duidelijke kijk hebben op het totale bedrag dat bij de banken is ingediend.

IAB : Wat doen we met onze Belgische bankbriefjes na 1 januari 2002?

Jan Smets : Die kan de burger zonder problemen omwisselen bij zijn bank en dat tot 31 december 2002. Na die datum neemt de NBB de Belgische bankbriefjes terug zonder tijdslimiet.

IAB : Wat doet een handelaar of zelfstandige als hij een vals eurobriefje in handen krijgt? Dat is uiteraard altijd mogelijk, want onze medeburgers zijn de nieuwe munt nog niet gewoon ...

Jan Smets : Dan moet hij de politie waarschuwen en het bankbriefje aan de NBB bezorgen.

IAB : Wordt het slachtoffer van een vervalsers vergoed?

Jan Smets : Neen. Maar dat was ook al zo voor de Belgische frank. Er is dus niets nieuws onder de zon. Voor de handelaars vormen de valse eurobiljetten geen probleem op zich. Er zijn op de markt detectoren voor valse briefjes verkrijgbaar die niet te duur zijn.

IAB : Zou de overgang naar de euro zich moeten vertalen in een prijsstijging, met name door de afrondingen?

Jan Smets : Ik denk het niet. Uit een analyse van meer dan 105.000 prijsnoteringen die aan de oorsprong liggen van de opstelling van de index van verbruikersprijzen, blijkt dat ongeveer 70% van de Belgische consumptieprijzen als 'aantrekkelijke prijzen' beschouwd mogen worden. Tal van prijzen eindigen immers met '0', '5' of '9'. De aantrekkelijke prijzen zijn in het bijzonder belangrijk voor de sectoren kleding en schoenen, hotels, cafés en restaurants en voedingswaren en niet-alcoholische drank. Zeer waarschijnlijk zullen de meeste van die prijzen worden afgerond, maar het is onmogelijk te voorspellen in welke richting. Om een idee te krijgen van het effect van maximale prijsstijging is er in een studie van de NBB vanuit gegaan dat iedere aantrekkelijke prijs in BEF systematisch naar boven zou worden afgerond naar de dichtste aantrekkelijke prijs in euro. Rekening houdend met de technische specificatie van een dergelijk 'worst-case' scenario, varieert de invloed op de index van verbruikersprijzen van 0,54 tot 0,72 percentagepunt. Een studie in Nederland heeft trouwens tot dezelfde resultaten geleid.

IAB : U denkt dus dat er geen afrondingen naar boven zullen plaatsvinden?

Jan Smets : Neen, en dat vanwege de concurrentie, maar ook

omdat de omschakeling zal plaatsgrijpen in een periode van economische vertraging, waardoor de mogelijkheden om naar boven af te ronden zullen worden beperkt. Zo is aangetoond dat voor voedingswaren en niet-alcoholische drank de kans op afronding het grootst is (1,25 percentagepunt), maar juist voor die producten is ook de prijzenslag het grootst. Bovendien hebben verschillende organisaties die de bedrijfs wereld vertegenwoordigen, zich verbonden om ervoor te zorgen dat de overgang naar de euro neutraal verloopt. Maar het is waarschijnlijk dat de gevolgen van de afrondingen in de tijd gespreid zullen worden.

IAB : Betekent dat dat de consumenten geen prijsstijging hoeven te vrezen?

Jan Smets : Dat zeg ik niet, het is duidelijk dat iedere consument meer dan ooit waakzaam moet zijn. De transparantie tijdens de overgangperiode biedt de consument bijkomende middelen om zijn rol in een goede werking van de concurrentie ten volle te spelen. Zowel de enquêtes van de NBB als de studies door de economische inspectie van het Ministerie van Economische Zaken tonen aan dat de dubbele prijsvermelding alsmear meer wordt toegepast. Zowat 70% van de bedrijven die actief zijn in de kleinhandel en die aan de enquête van de NBB hebben deelgenomen, pasten eind augustus al de dubbele prijsvermelding toe. Voor de grote handelszaken is de dubbele prijsvermelding quasi algemeen, maar ze is minder verspreid in de kleinere zaken. Ik wil nog benadrukken dat er beslist is het begin van de koopjesperiode uit te stellen tot 19 januari 2002 om interferenties met de overgang naar de euro zoveel mogelijk te vermijden.

IAB : Hoe verklaart u de bijna chronisch zwakke koers van de euro?

Jan Smets : Vooraleer ik die vraag beantwoord, moet ik er eerst aan herinneren dat de rol van de Europese Centrale Bank erin bestaat de interne stabiliteit van de euro te verzekeren en niet de wisselkoers. Maar het klopt dat de lage koers van de euro in vergelijking met de dollar in het verleden aan de hand van diverse factoren verklaard kon worden, zoals meer bepaald de lagere Europese groei of de zwakke Europese resultaten. Maar vandaag de dag klopt dat niet meer. De economische groei is in de Verenigde Staten zwakker dan in Europa, de resultaten zijn ook zwakker en de New Yorkse beurs verkeert niet in topvorm. Waarom staat de euro dan zwak? Verscheidene tegenstrijdige stellingen worden naar voren geschoven om dat fenomeen te verklaren. Ze gaan van het feit dat de euro nog maar een virtuele munteenheid is, tot de stelling dat de productiviteitsstijging in de VS sterker zou zijn dan in Europa. Geen enkele van die stellingen stelt me tevreden. Ik denk dat de euro groeipotentieel heeft. Vergeet niet dat de Verenigde Staten, om maar één voorbeeld te noemen, een record buitenlands deficit hebben van 4% van het BBP, of 400 miljard dollar. Natuurlijk, zolang de hele wereld natuurlijk geld blijft lenen aan de Amerikanen, zal er geen probleem zijn. Maar zal dat altijd zo blijven? En als het verandert, is de euro de enige munt die internationaal geloofwaardig is en de dollar kan vervangen of minstens er een ernstige concurrent van kan vormen.

Het interview vond plaats op 21 november 2001.